

Jelentés az emberkereskedelemről – 2013

Kiadta az Egyesült Államok Külügyminisztériuma (Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)

2013. június 19.

<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2013/index.htm>

MAGYARORSZÁG (2. szint)

Magyarország kiinduló, tranzit és célország is egyben a szexuális célú emberkereskedelem és kényszermunka áldozatául váló nők és leánygyermek vonatkozásában. Magyar nők és gyermekek az ország határain kívül jellemzően Hollandiában, Svájcban, az Egyesült Királyságban, Dániában, Németországban, Ausztriában, Olaszországban, Norvégiában, Spanyolországban, Írországban, Belgiumban, Görögországban és az Egyesült Államokban válnak szexuális célú emberkereskedelem áldozatává. Magyar férfiakat és nőket elsősorban az Egyesült Királyságban, Spanyolországban, Kanadában, Hollandiában és az Egyesült Államokban, valamint Magyarországon belül a mezőgazdasági és az építőipari ágazatban kényszerítenek munkára. A hatósági jelentések szerint egyre több kényszermunkára derült fény a vizsgált év során. A szexuális célú emberkereskedelem áldozatai Magyarországon utcai prostituáltként, illetve bárnak vagy masszázs szalonnak álcázott bordélyházakban, valamint magántulajdonú lakásokban, családi házakban szenvednek el szexuális kizsákmányolást. Az áldozatokat rendszerint az emberkereskedők tulajdonát képező lakásokban vagy udvari melléképületekben szállásolják el. A szakértők beszámolója szerint az emberkereskedők magyarországi nevelőotthonokból toboroznak roma származású és egyéb lányokat az országon belüli szexuális kizsákmányolás céljából. A Magyarországon belüli emberkereskedelem áldozatai között különösen nagy a roma származású nők és gyermekek aránya.

A magyar kormány nem teljesíti maradéktalanul az emberkereskedelem felszámolására vonatkozó minimumkövetelményeket, bár jelentős erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy megfeleljen az elvárásoknak. Az év során a kormány növelte az emberkereskedelem elkövetőinek elítélési arányát, de továbbra is akadályozza erre irányuló erőfeszítéseinek megvalósítását egy olyan jogi rendszer, amely megköveteli az áldozatok tényleges adásvételének bizonyítását. 2012-ben a kormány módosította az áldozatok számára biztosított általános segítségnyújtásra vonatkozó jogszabályt annak érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozatai megfelelő támogatásban részesüljenek, a shelterben való elhelyezést is ideértve, függetlenül attól, hogy részt vettek-e bűncselekmény elkövetésében vagy sem. Úgyszintén 2012-ben a kormány rendeletet hozott az áldozatok azonosítására szolgáló, hivatalos eljárás országos szinten történő bevezetéséről. A vizsgált időszakban a kormány növelte a menedékhelyek befogadóképességét egy újabb civil szervezetnek nyújtott pénzügyi támogatás révén. Összességében azonban a kormány továbbra is csak korlátozott mértékű segítséget nyújtott az emberkereskedelem áldozatainak. Civil szervezetek továbbra is arról számoltak be, hogy azokat az áldozatokat, akik megtagadták az emberkereskedők elleni tanúskodást, nagyobb valószínűséggel helyezte vád alá és tartotta fogva a rendőrség a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetéséért. Szakértői jelentések szerint a magyar kormány nem foglalkozott proaktív módon az országon belüli emberkereskedelem problémájával, és a hatóságok továbbra is inkább elkövetőként, mintsem az emberkereskedelem áldozataként kezelték a kiskorú prostituáltakat. A gyermekeket érintő szexuális

célú emberkereskedelem súlyos félreértése továbbra is akadályozta a kormányt abban, hogy képes legyen hatékonyan kezelni a magyarországi emberkereskedelem problémáját.

Javaslatok Magyarország számára: A magyarországi shelterek befogadóképességének további növelése és az áldozatok gondozásával foglalkozó civil szervezetek következetes támogatásának biztosítása; az emberkereskedelem azon áldozatainak fokozott védelme, akiket súlyos sérelem és megtorlás fenyeget az emberkereskedők részéről, ideértve az áldozatok magyarországi reintegrációjának javítására irányuló hosszabb távú gondoskodás lehetőségeinek fejlesztését is; az emberkereskedelem elleni küzdelemre szakosodott rendőrségi szerv hatáskörének kiterjesztése a nemzetközi vonatkozás nélkül végrehajtott helyi, illetve hazai emberkereskedelemmel kapcsolatos nyomozati tevékenységre; önálló eljárások kidolgozása a hatóságok részére az emberkereskedelem Magyarországon belül kizsákmányolt áldozatainak, köztük a roma származású és a magyar gyermekkorú prostituáltaknak az új azonosítási rendszeren alapuló, fokozott mértékű felderítése érdekében; irányelv kibocsátása a magyar rendőrség számára annak biztosítására, hogy a gyermekkorú prostituáltakat ne kezeljék bűnelkövetőként, és ne büntessék őket olyan törvénybe ütköző cselekményekért, amelyeket az emberkereskedelem közvetlen eredményeként követtek el; intézkedések bevezetése az áldozatok igazságszolgáltatási szervekkel való önkéntes együttműködésének ösztönzésére; annak biztosítása, hogy az emberkereskedelem leküzdésére irányuló magyar jogszabályok teljes mértékben összhangban legyenek az emberkereskedelemnek az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelvében foglalt meghatározásával, a kizsákmányolás fogalmának (a gyermekprostitúciót, a kényszer munkát, a koldulást, és a bűncselekményre való kényszerítés útján történő kizsákmányolást is ideértve) pontosabb meghatározásával, gondoskodva arról, hogy az adásvételi tranzakció ne legyen az emberkereskedelem tényállásának követelménye, és legyen eszköz a felnőtt emberekkel való kereskedelem bizonyítására; továbbá, az emberkereskedelmi ügyek tárgyalására szakosodott ügyészek és bírók kinevezésének megfontolása.

Büntetőeljárás

A magyar kormány előrelépést tett az emberkereskedelem leküzdésére irányuló rendvédelmi erőfeszítései terén 2012-ben, amelynek során a hatóságok folytatták az emberkereskedelmi ügyek kivizsgálását, és nagyobb arányban hoztak az emberkereskedelem elkövetői ellen szóló ítéleteket. Magyarország a hatályos Büntető Törvénykönyv 175/B szakasza értelmében tiltja az emberkereskedelem valamennyi formáját, de a törvény egyrészt túlságosan általános jellegű, mert nem ír elő kényszerítő eszközt az emberkereskedelem, mint alapbűncselekmény bizonyítására, másrészt túlságosan szűkítő értelmű, mivel a bíróságok úgy értelmezik a törvényt, mint amely megköveteli az áldozat tényleges adásvételének bizonyítását. A törvény egytől húsz évig terjedő szabadságvesztést ír elő, ami a bűncselekménynek megfelelően szigorú, emellett arányosnak tekinthető a más súlyos bűncselekményekért – például nemi erőszakért – kiróható büntetésekhez képest. Az illetékes tisztviselők elismerik, hogy a bíróságok által követett szűk értelmezés túlságosan szigorú bizonyítási követelményeket támaszt az ügyészekkel szemben az emberkereskedelem bűncselekményének bizonyítása során, különös tekintettel a tranzakció létrejöttével kapcsolatos követelményre, és egy esetben a Legfelsőbb Bíróság által hozott ítélet az áldozat ellen nemrégiben, közvetlenül elkövetett erőszakos cselekmény tényének bizonyítását írja elő. Az országgyűlés által 2012 júliusában elfogadott, 2013. július 1-jével hatályba lépő új Büntető Törvénykönyv módosította az emberkereskedelem leküzdésére irányuló rendelkezéseket. Az új szabályozás bevezette a

kényszermunka, mint bűncselekmény, kifejezett törvényi tényállását, és felemelte az emberkereskedelem minősített eseteiben kiszabható maximális büntetési tételeket. Az új törvény azonban nincs teljes összhangban az emberkereskedelem fogalmának az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelvében foglalt meghatározásával, mivel nem terjed ki a kizsákmányolás valamennyi tényállási elemére, mint pl. a kényszermunka, a gyermekprostitúció, vagy a koldulás. 2012-ben a rendőrség ugyanannyi emberkereskedelmi ügyet vizsgált ki, mint 2011-ben, és 18 új nyomozást indított. A büntetőeljárások száma azonban a 2011. évi 29 esetről 12-re csökkent 2012-ben. A bíróságok 18 személyt ítétek el 2012-ben emberkereskedelemért hat emberkereskedelmi ügyben, ami jelentős növekedést jelent a 2011. évi nyolc elítélt bűnelkövetővel szemben. 2012 novemberében egy bíróság két bűnelkövetőt két év, öt évre felfüggesztett, illetve 18 hónap, három évre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt egy 16 éves gyermek ellen elkövetett, szexuális célú emberkereskedelemért. Az áldozat fiatal kora ellenére ezek az elítélt bűnelkövetők nem kaptak letöltendő börtönbüntetést. A további 16 ítéletben egy év hat hónap és hét év hat hónap közötti szabadságvesztéseket rótt ki a bíróság, a 2011. évi egy év felfüggesztett és kilenc év letöltendő szabadságvesztés közötti büntetésekkel szemben. Az év során a kormány öt fővel, összesen 11 rendőrnnyomozóra csökkentette az emberkereskedelem elleni küzdelemre szakosodott rendőrségi egység létszámát. E szakosodott egység kizárólag szervezett bűnözéssel összefüggő vagy nemzetközi vonatkozású emberkereskedelmi ügyek kivizsgálását végzi. 2012-ben a magyar hatóságok 50 rendőrtiszt számára biztosítottak továbbképzést az áldozatok védelme és azonosítása terén. A magyar kormány nem tett jelentést köztisztviselő emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményben való bűnrészességének gyanúja miatt 2012-ben indított nyomozásról vagy büntetőeljárásról. Civil szervezetek azonban az év során továbbra is hangot adtak az emberkereskedelemben való bűnrészességgel kapcsolatos aggodalmaiknak, beleértve az áldozatok által tett olyan vallomásokat is, amelyek az emberkereskedők és a köztisztviselők közötti kapcsolatokra utalnak. Továbbá, egy szexuális célú emberkereskedelem túlélőivel folytatott interjúkon alapuló, korábbi kutatási jelentés határozott utalást tartalmaz kormányzati tisztviselők emberkereskedelemmel kapcsolatos bűnrészességére, beszámolva többek között olyan tisztviselőkről, akik fizikailag bántalmazták és megalázták az emberkereskedelem áldozatait, és nem intézkedtek, amikor az áldozatok elárulták a kerítőjük nevét.

Védelem

A magyar kormány 2012-ben is folytatta az emberkereskedelem áldozatainak védelmére irányuló erőfeszítéseit. Növelte továbbá az áldozatok azonosítására és védelmére szolgáló kapacitását az áldozatok azonosítására vonatkozóan valamennyi frontvonalban eljáró tisztviselő számára 2012 decemberében kiadott rendelet elfogadásával, valamint a bűncselekmények áldozatainak segítéséről szóló törvény 2012 szeptemberében törvénybe iktatott módosításával, amelynek értelmében a kormány köteles shelterben való elhelyezést biztosítani az emberkereskedelem áldozatai számára akár Magyarországon, akár külföldön került sor a kizsákmányolásukra. E törvény alapján az áldozatok jogosultak a támogatásra függetlenül attól, hogy szándékukban áll-e segíteni az igazságszolgáltatás munkáját. 2012-ben a kormány az emberkereskedelem összesen 122 áldozatát azonosította a nemzeti áldozatirányítási rendszer (NRM) keretében, akik közül 12 személyt külföldön azonosítottak a magyar konzuli szolgálatok. 2012-ben a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) 20 külföldön kizsákmányolt magyar áldozat hazatérésében segédkezett. Ami a 2012-ben azonosított 122 áldozatot illeti, a kormány áldozatsegítő szolgálata az emberkereskedelem egy külföldi áldozatának megsegítéséről

számolt be, amely jelentős csökkenést jelent a 2011. évi 14 külföldi áldozattal szemben. Az NRM rendszerben átirányított 30 áldozat csupán információ-szolgáltatásban részesült. 2012-ben az emberkereskedelem 18 magyar áldozatát irányították civil szervezet által működtetett shelterbe további gondozás céljából, ami komoly visszaesést jelent a 2011-ben shelterbe irányított 34 magyar áldozathoz képest. A kormány mintegy 27.000 USD-ral egyenértékű támogatást nyújtott 2012-ben az említett shelter működéséhez, amely összeg megegyezik a 2011-ben biztosított támogatással. Ez azonban nem elégséges, és a sheltert működtető civil szervezetnek továbbra is hazai és nemzetközi adományokra kell támaszkodnia annak érdekében, hogy megfelelően tudja kezelni az emberkereskedelem általa gondozott áldozatainak különleges igényeit. E korlátozott befogadóképességű shelter legfeljebb hat áldozat számára képes hathetes, megújítható időtartamra szóló elhelyezést biztosítani, és a vizsgált év során helyhiány miatt több áldozat befogadását is el kellett utasítania, ami jelentősen növeli annak kockázatát, hogy az érintettek ismételen emberkereskedelem áldozatává váljanak. 2012-ben a kormány egy másik civil szervezetnek is nyújtott mintegy 105.000 USD-ral egyenértékű támogatást egy kizárólag az emberkereskedelem áldozatai számára létrehozott újabb shelter megvásárlása és működtetése céljából. 2013. február 1-jétől az új shelter az emberkereskedelem hat női áldozatát képes befogadni legfeljebb egyéves időtartamra. Az áldozatok csak kísérővel együtt hagyhatják el a sheltert.

A kormány továbbra is kriminalizálta és megbüntette az áldozatokat a sérelmükre végrehajtott emberkereskedelem közvetlen eredményeként elkövetett bűncselekményekért. Szakértői jelentések szerint továbbra is nagy a félreértés a magyar hatóságok körében a gyermekkereskedelem problémakörét illetően, és civil szervezetek arról számoltak be, hogy a hatóságok nem végeztek el proaktív módon az emberkereskedelem potenciális áldozatainak azonosítását sem a magyar gyermekek, sem az országon belüli emberkereskedelem egyéb áldozatai között; ehelyett a prostitúció ellenes törvények megsértésével és egyéb bűncselekményekkel vádolták meg őket. Ezen túlmenően, az emberkereskedelem áldozatait Magyarországon csak akkor tekintik hivatalosan az emberkereskedelem áldozatának, ha hajlandók a bíróságon az emberkereskedők ellen tanúskodni. Ha megtagadják a tanúvallomást, az áldozatok ellen büntetőeljárást indíthat a rendőrség szabálysértésnek minősülő illegális prostitúció miatt. Civil szervezetek jelentése szerint az áldozatokat komoly megtorlás veszélye fenyegeti az emberkereskedők részéről Magyarországon. Szakértők arról számoltak be, hogy a magyar emberkereskedők gyakran azt követően is kapcsolatban maradtak az áldozatokkal, további nyomást gyakorolva rájuk Magyarországról, hogy azok elhagyták az országot. 2012-ben a kormány nem nyújtott kellő ösztönzést az áldozatoknak arra, hogy vegyenek önként részt a nyomozásban és az emberkereskedők elleni büntetőeljárásban. Habár a kormány rendelkezésére állt a tanúvédelmi törvény, amelyet felhasználhatott volna az emberkereskedelem áldozatainak védelmére, mégsem használta ki azt az emberkereskedők ellen tanúskodni hivatott áldozatok megfelelő védelme érdekében. A törvény 30 napos gondolkodási időt és ideiglenes tartózkodási engedélyt biztosított a külföldi áldozatok részére, amennyiben úgy döntenek, hogy segítik az igazságszolgáltatás munkáját, de 2012-ben egyetlen külföldi áldozat sem kért vagy kapott ilyen ideiglenes bevándorlási engedélyt. A magyar áldozatok szabadon dönthettek arról, hogy segítik-e az igazságszolgáltatási szerveket a bűnügyi nyomozásban, de kötelesek voltak a bíróság felszólítására tanúvallomást tenni.

Megelőzés

Bizonyos, korlátozott mértékű javulás figyelhető meg a magyar kormány az emberkereskedelem megakadályozására tett erőfeszítései terén. 2012 augusztusában a kormány egyhetes figyelemfelkeltő kampányt szervezett egy évente megrendezésre kerülő ifjúsági zenei fesztivál keretében a magyar fiatalok emberkereskedelemmel kapcsolatos oktatása céljából, és levetített egy holland dokumentumfilmet azzal a céllal, hogy felvilágosítást nyújtson a prostitúció potenciális klienseinek a szexuális kizsákmányolásról. Decemberben a kormány kísérleti programot indított a középiskolás diákok felvilágosítása céljából, és célirányos jogsegélyszolgálatot biztosított a külföldön munkát kereső magyaroknak annak érdekében, hogy felvilágosítsa őket a fogadó országban tapasztalt hátrányos munkakörülmények esetén őket megillető jogokról. Civil szervezetek beszámolóai szerint a kormány nem folytatott emberkereskedelem elleni figyelemfelkeltő kampányt a Magyarországon belüli emberkereskedelem leküzdése érdekében. Szakértők szerint a magyar hatóságok máig sem ismerték el az emberkereskedelem és az országon belüli gyermekprostitúció problémája közötti összefüggést. A jelentéstételi időszakban a kormány csak bizonyos, korlátozott mértékű intézkedéseket tett az üzletszerű szexuális cselekmények iránti kereslet visszaszorítása érdekében. A kormány nem járt el átlátható módon az emberkereskedelem leküzdésére irányuló erőfeszítéseinek módszeres értékelésében és nem közölt megbízható statisztikai adatokat a 2012. évi emberkereskedelemmel kapcsolatban; csupán egy internetes oldalt tartott fenn az emberkereskedelem elleni kormányzati intézkedésekre vonatkozó információk, az emberkereskedelemmel kapcsolatos mutatószámok, és a külföldi munkavállalást tervező magyarok számára összeállított teendők listájának közzététele céljából. A kormány emberkereskedelem elleni képzést biztosított a magyar csapatok számára, mielőtt nemzetközi békefenntartó missziók keretében külföldre telepítették volna azokat.